

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „**KOROŠKI SLOVENEK**“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Najnezavednejša manjšina.

Koroško nacionalno glasilo posveča odlomku uvodnika 43. številke našega lista dolg članek, v katerem hoče s številnimi dokazi potegniti med manj in bolj zavednimi Slovenci na Koroškem debelo črto. Kratka misel dolgega berila je, da je pomanjkanje narodne zavednosti med delom koroških Slovencev ustvarilo v deželi poseben, vmesni narod, ki je na prehodu v nemštvo. Enostranost takega dokazovanja hočemo predočiti na enem samem, zato pa dovolj jasnem slučaju.

Narod, kateremu manjka največ narodne zavednosti in ki se narodni svojstvenosti krčevito upira, je — židovstvo. Radi bi židje bili Nemci, Poljaki, Čehi, samo ne židje. Pri reševanju tega manjšinskega vprašanja se Hitler v Nemčiji na čudo ni postavil na stališče celovškega lista, marveč je kratkoma lo odredil: židovski narod v Nemčiji se oddeli od Nemcev in naj odslej v popolni avtonomiji živi svoje versko, kulturno in gospodarsko življenje. Ob izvedbi te odredbe se Nemci v rajhu ne ozirajo na večjo ali manjšo zavednost židovskega naroda, odredba kratkoma lo velja z ali proti volji židov za vse njihove rojake.

Avstrijski židje so že dolga desetletja sem pozdravljali trenutek, ko bodo kočno raznarodovani v Nemce. A tudi naša država se protivi njihovi nezavednosti in jih hoče prejkoslej učeniti v državno telo kot posebno skupino. Te-le zanimive izjave podaja k židovskemu vprašanju bivši minister Czermak dopisniku dunajskega „Morgen“:

„Vsi v državi smo Avstrijci. A že rajni Seipel je dejal, da v bodoče sicer ne bo več strank, obstojale pa bodo skupine različnih naziranj. Ne morem si predstavljati, da bi židje slepo sledili razvoju države, ki sloni na načelih papeževih okrožnic. Njihovim željam se državno vodstvo tudi ne bo upiralo, ker je katoliško in ve, da niso katoličani edini na svetu. Velika napaka je, če židje mislijo, da pridejo do enakopravnosti tako, da odložijo svoj židovski značaj. Asimilacija ni dovedla do cilja. Zato morajo odslej židje čuvati ne samo svoje veroizpovedi, marveč tudi svojo narodno svojstvenost. Židovski otroci morajo biti vzgojeni ne samo v židovski veri, ampak tudi v židovskem narodnem duhu.

Avstrijski židje morajo v Avstriji obstojati kot samostojna skupina polnopravnih državljanov. Čudil bi se, če bi židje v Avstriji ne imeli posebnih svojih želj in bili s trenutnim razvojem zadovoljni. Neiskreno je, če židje trdijo, da ne čutijo povezanosti s svetovnim židovstvom. Sam se čutim Nemca, hkrati pa najozje povezanega v katoliško vero, ki je svetovna. Avstrijci smo dokazali, kako se pravilno ravna z narodnimi manjšinami, četudi naše narodne manjšine niso številne. Za kaj bi torej ne mogli izdelati posebne manjšinske zaščite za židovstvo in s tem odstraniti dosedanja trenja? Stališče vsake manjšine je drugačno od stališča večine. Manjšini je često — morda samo nezavedno — v skrbeh, da je zaradi svojega pičlega števila ogrožena. Zato se skuša ozko nasloniti na materni narod. Te skrbi in posledice ji mi ne smemo zameriti. Pri vseh zahtevah, ki jih imamo kot večina do svoje države, ne smemo prezreti moralne svoje obvezanosti napram manjšinam. Vzorna nam bo država tedaj, ko bo v njej prostora in življenja tudi za narode nekrščanskega ali nemškega značaja. Vodstvo države si pridržimo, manjšine pa morajo imeti širokogrudno avtonomijo in možnost sodelovanja na državni upravi in vodstvu, odgovarjajočo njihovem številu in pomenu.“ Tako minister Czermak.

Kar velja za manjšino najpomankljivejše zavednosti, velja seve tudi za druge manjšine. Večja ali manjša zavednost tudi pri narodnih manjšinah ne sme igrati nobene vloge, kot je ne igra trenut-

no pri delu avstrijskega ljudstva. Kancler in njegovi dobro vedo, da je državna zavednost naprimer zadeva vzgoje in dobrega vodstva. Priznati jo pa bodo šele, ko bo zadostno ukoreninjena v vsem avstrijskem rodu; prej bi bile volitve — ta najsubjektivnejši izraz poedinčeve volje — nesmiselne. To velja tudi za narodno zavednost Slovencev v deželi.

Dobrih osemdeset let je imel nemški nacionalizem priliko raznarodovanja. Uspehe, ki jih je pri tem zlohotnem delu resnično dosegel, z žalostjo priznamo in ne moremo preko njih. Zemljepisna in hišna imena naj ostanejo bodočim nemškim rodom svarilo: Kaj, kje je tvoj brat Abel? Za rojake manjše ali večje zavednosti pa si zanaprej pridržujemo pravico, da bomo dobro in skrbno čuvali njihov narodnostni značaj, njihovo govorico, pesem in molitev. Ne samo v imenu naroda in nje-

gove pravice, marveč tudi v imenu krščanskega značaja naše države bomo vse poizkuse nadaljnega raznarodovanja odločno in brezpogojno zavračali. Zadnji sunki umirajoče stare miselnosti nas pri tem ne bodo motili, ker se mora le-ta prej ali slej uničiti v lastnem ognju.

Ob vztrajnem in podvojenem našem delu bomo čakali, da se končno pojavi med Nemci za naše narodne vprašanje mož, kot je Czermak za židovstvo. Da našim manj zavednim bratom pove, da smejo biti tudi kot dobri Slovenci člani avstrijske narodne družine. Dobro vemo, da je zavednost zgolj problem notranje ubranosti in jasnosti in da se ta lahko čez kratek čas upostavi. Vemo pa tudi, da je posoda narodne zaednosti pri naših manj — in nezavednih rojakih samo slovenska in nikaka druga. Bodočnost jo napolni z našim — slovenskim duhom!

ro.

Stara fronta se spet pojavlja.

Minulo soboto so prebivalci lepe Kotmarc vesi začudenj opazovali lepake modrega in rdečega tiska na belem papirju: Heimatdienst! Die Ferlacher Volksmusikkapelle spielt Kärntner Tänze und Märsche, das St. Egidener Quintett singt Volkslieder und Liederschpasn, die Jauntaler Mädeln aus Gallizien singen und tragen vor... Lepak je bil naslovljen na domovinozveste Korošce.

Stara nemška nacionalna fronta se spet obnavlja. V začetku novega političnega razvoja stoji osamljena prostodušna izjava našega kanclerja, da bo nova država od koroških Slovencev tirjala za neomajenost njihove zvestobe sebi še njihovo zvestobo slovenski narodnosti. Očividno je prišla prezgodaj, ker jo razveljavljajo številni poedinčni slučajji in krivice v deželi. Samo iz zadnje dobe omenimo prostaške, protislovenske grožnje „slavnostnega“ govornika na plebiscitni proslavi v Žihopoljah, številne po Podjuni okoli 10. oktobra raztresene zelene listke z uvodom „Deutsch ist unser Dravestrand“, brutalne izjave o državinevarnih Slovincih Taurerja v Dobri vesi, neosnovane in zlobne ovadbe proti mnogim slovenskim narodnim delavcem in drugo. Ob vsem odporu, ki ga ti številni slučajji izzivajo v nas, in kljub nizki moralni vrednoti tovrstnega nastopanja moramo občudovati spretnost nemških nacionalnih krogov, ki so dobro znali rešiti svojo miselnost in svoje organizacije v novi položaj in si spet zagotoviti že močno ogroženo življensko možnost.

Načelo nam je, da obnovljene stare, mnogokod že odložene in preživete miselnosti — da je slednji cilj nacionalne zavesti v raznarodovanju drugorodcev — ne bomo napadali. V kolikor se poslužuje nepoštenih in nedostojnih sredstev, se sodi

itak sama. Če pa se hoče odevati v spodobno obleko in noče žaliti naše osebne in narodne časti, nas dalje ne bo motila. Kajti sebi in svoji zgodovini bi delali krivico, če bi niene cilje hoteli usporejati z našim stremljenjem.

Naj se na tleh naše lepše deželice in v dušinijenega dobrega prebivalstva odigra zadnje dejanje osemdesetletne igre okoli slovenskega človeka. Svetu naj se nudi klasičen primer, kaj je prava vsebina tega, kar odeva v lepo besedo „narod“. Če pomeni slednja res samo neko zavest, ki je ali je tudi lahko ni, potem bomo nemškemu nacionalizmu privoščili triumf na naših tleh. Saj njegove žrtve in stroški so gotovo ogromni. Če pa sta narod in narodnost več ko zgolj neka relativna zavest, bo nemški nacionalizem ob času sam stal ob svojem grobu.

Mi koroški Slovenci pa hočemo živeti še naprej v trdni in neovrgljivi veri v končno zmago našega naziranja in naših žrtev. Nam ostane tudi zanaprej narodnost v svojih prvinah silnejša od najsilnejše človeške sile in zlobe in v svojih življenskih izrazih govorice, molitve, petja in sploh kulture zmagljiva šele po stoletjih naravnega ali nasilnega vpliva. Svoje sile bomo odslej še bolj posvetili gojitvi te narodnosti. Sveta nam ostane slovenska beseda, melodija in slovenski značaj. Enako sveta, kot nam je iskrena ljubezen do naše ožje domovine in je nerazdružljiva duševna vez z našimi brati najugu. Enako sveta, kot nam je iskreno naše spoštovanje države, v katere mejah živimo. Ostalo pa prepustimo njegovemu razvoju.

Vojna v Afriki.

Začetkom novembra so Italijani začeli z novo ofenzivo na vseh treh frontah. Prodirali so brez težav, ker so dobili Abesinci ukaz, naj se izogonej večjim bitkam. Na severni fronti so zasedli Makalo, na južni pa kraj Gorahej. Ofenzivo je bilo prekinilo deževje. Italijanske čete prodirajo sedaj naprej. Na severu se bližajo avtomobilski cesti, ki jo je lani zgradil abesinski cesar in ki vodi v glavno mesto Addis Abebo, na jugu pa hitijo proti mestu Harrarju.

Francoski listi poročajo, da pripravljajo Abesinci protinapad. Resni položaj je potisnil v ozadje vsa trenja raznih plemen, v vsem prebivalstvu se opaža rastoča potreba po obrambi abesinskega ozemlja. Bajje postajajo abesinski vojniki že nepo-

trpežljivi in pritiskajo na cesarja, da odredi protiofenzivo. Pišejo, da se poda v teh dneh cesar sam na fronto. Abesinski bojni načrt baje obstoja v tem, da bodo skušali Italijanom odrezati zvezo z zaledjem. rPi tem se zanašajo na število svoje vojske, ki nedvomno prekaša italijansko, in še na strahotno abesinsko ozemlje. Proti temu bojnemu načrtu govori šibkost in preprostost obrožitve, pomanjkanje vojaške discipline in pomanjkanje enotnega vodstva. Tako ni izključeno, da bo previdni cesar zavlačeval protinapad še naprej.

18. november — začetek sankcij proti Italiji. Začetkom prihodnjega tedna se imajo pričeti takozvane sankcije, ki naj Italijo prisilijo do popuščenja in ustavitve vojnih sovražnosti. Italijani niso

čakali usodnega dne, marveč so že prej odredili takozvane protisankcije s tem, da so omejili uvoz iz inozemstva na najpotrebnejše blago. Kot je zadeva sankcij navidezno enostavno vprašanje in bi zadostovala samo ukinitve uvoza petroleja v Italijo na primer, da se vojna v Afriki mahoma konča, tako je na drugi strani vedno bolj očitno, da mednarodni kapital ugodne prilike za prodajo v Italijo ne bo nikakor izpustil, ker mu je pač dobiček važnejši od miru. — H koncu še to: So krogi, ki menijo, da Angležem sploh ni na tem, da Italijo prisilijo do skrajnosti. Le na ugodno priliko čakajo, ko se po italijanskih zmagovitih pohodih vsedejo z ostalimi velesilami h pogajanjem o razdelitvi ali občutni okrnitvi Abesinije. Tako bi se vprašanje, ki je tirjalo že toliko žrtev, končno rešilo z navadno kupčijo. O tem prerokovati pa je danes še preuranjeno.

Sv. oče in Abesinija. Mnogokod se čujejo glasovi, ki pozivajo sv. očeta, naj poseže v dogodke v vzhodni Afriki. Pri tem je zanimivo, da prihajajo v prvi vrsti iz nekatoliških in socialističnih krogov. Tem se pridružujejo še prostozidarji. Take pozive moramo pravilno razumeti, ker je njihov namen v tem, da zapletejo Cerkev v mednarodni spor in škodujejo njenemu ugledu. Neiskrenost je očitna, če vemo, da baš taisti krogi skušajo izriniti Cerkev iz vsega javnega življenja. Leta 1917 so mnoge države mirovne nasvete Benedikta XV. prezrle in obenem sklenile, da sv. stolica nima dostopa v Zvezo narodov. Cerkev je vojna za človeštvo nesreča, ki spada v sedanji svetovni nered. Kljub temu bi papež rad nastopil kot razsodnik v težkem sporu — kot se je to v zgodovini že opečevano zgodilo — če bi bil za to naprošen. Sam od sebe pa tega ne more storiti, ker bi v Cerkev sovražnih krogih takoj vstala sumnja, da mu gre za politično nadvlado nad narodi in državami. Po „Slovencu“.

Strahote vojnih strasti. Italijanski listi poročajo o načinu, kako so Abesinci maščevali izdajo poglavarja Rasa Gukše, ki je prestopil k Italijanom. V noči so abesinske čete zasedle že izpraznjeno mesto Makalle in odvedli s seboj okrog 4000 jetnikov, starčkov, žena in otrok rodu rasa Gukše. Ustavili so se na neki okoliški planoti in ob srditih bojnih popevih odsekali glave vsem štiristisočim ujetnikom. Tako ukazujejo njihovi zakoni, da je treba uničiti ne samo izdajalca, temveč ves njegov rod iztrebiti, da ne ostane kaplja izdajalčeve krvi med rodom. Njegove hiše je treba porušiti, njegova polja razdejati. Šele tako je sramota, ki jo je storil izdajalec svojemu narodu, izbrisana.

Zadnji vzroki vojnih sovražnosti so v krivični razdelitvi zemlje. O tom poroča londonski „Economist“ to-le: Večino zemlje obvladujejo evropski narodi. Četrtno vse površine ali 35.6 milijonov kv. km imajo v rokah Angleži, petino ali 21.9 mi-

lijonov kv. km Rusija, osmino vse zemlje ali 12.5 milijonov kv. km Francozi, desetino zemlje Amerikanci in Holadci 2.1 milijonov kv. km. Preostane samo še 51.7 milijonov kv. km zemlje, ki jo posedujejo ostali narodi. Kar se tiče števila prebivalstva, je slika naslednja: Anglija ukazuje in vlada 511 milijonov ljudi ali četrtini sveta, Rusija 168 milijonom, Amerika 140, Francija 86, Holandska 69 milijonom ljudstva. Ves ostali svet šteje 1069 milijonov ljudi ali 53 odstotkov vsega prebivalstva na svetu. Na razpolago pa mu je samo 39 odstotkov vse zemeljske površine. V tej zvezi bi lahko govorili o kapitalističnih in ubogih narodih.

Kako čistijo Nemčijo? Stara vojaška zastava in dosedanji državni grb sta odpravljena. Vojska in država bosta odslej korakali pod kljukastim križem. — Hudo gre v Nemčiji židom, ki jih smotrno iztrebljajo. Na mestnih lokalih so češče napisali: Židje nezaželjeni! Židovski trgovski potniki ne dobijo pogosto prenočišča, hrane in celo ne bencina za svoje avtomobile. Židovski trgovci zapirajo svoje prostore vsled ostrega bojkota, ki ga nad njimi izvajajo narodni socialisti. Židje so nemogoči kot javni pa tudi kot zasebni nameščenci. Reveži so židovski dolžniki, katere brez prizanašanja iztirjavajo. Ponekod so židom odpovedana celo stanovanja. — Zakon o židovski avtonomiji bo — kot je lep na papirju — tako dovedel do likvidacije židovskega elementa v Nemčiji.

Ljudsko štetje v Turčiji. V minulem mesecu se je na Turškem vršilo ljudsko štetje. To v deželi ogromnega obsega in slabih prometnih zvez ni lahka stvar. Večina prebivalstva je nepismena in mnogo je ljudstva brez stalnega stanovanja. Zato je vlada na dan štetja odredila za vso državo hišni zapor, noben prebivalec ni smel na cesto. Ustavljen je bil ves javni in zasebni promet. Štetje je izvršilo 100.000 komisarjev. Štetje se je brezhibno izvršilo in so našli 16.2 milijonov prebivalcev. Največja mesta so Carigrad, Ankara in Izmir (nekdanja Smirna).

Zadružno delovanje koroških Slovencev.

Msgr. Val. Podgorc.

Koroški Slovenci imamo svoje zadrage in svojo zadružno zvezo. Le-ta zveza predstavlja naše gospodarsko življenje in je za nas izredno pomembna. Ali ta zveza doslej deluje skoroda izključno v posojilnicah. Denarno posredovanje pa je le ena stran gospodarskega življenja. Pri tem ne smemo ostati, marveč moramo svoje delo raztegniti na druge življenske potrebe naših kmetov.

Velika zadruga v Sinči vesi, ki je posredovala pri prodajanju pridelkov in je skušala posredo-

vati tudi pri nakupovanju raznih potrebščin, se nam je ponesrečila. Stvari ne moremo drugače soditi, kakor da so nasprotniki pridobili zase poslovdjo zadrage, hoteči tako streti zavod, ki bi mogel biti kmetom v Podjuni pomoč in narodno-gospodarska opora. Zadruga je morala obstati kakor ura, ki se ji vzame uteža, in še stoji. Ne smemo je tako pustiti, nanovo se mora poživiti. Škoda, ki se je zgodila, bo polagoma zacelila.

Država hoče z drugimi stanovni vred vpostaviti tudi kmečki stan. Lastno stanovsko zastopstvo naj v bodoče skrbi za kmečke potrebe. Stan bo skrbel, da se vpostavi pravične postavbe. Že je novi kmetijski minister obečal, da se preuredi obstoječa krivica, ki samo kmetom nalaga vsa občinska in deželna bremena. Ali delati, pomagati mora tudi kmečki stan sam. Nadrobno, praktično delo moramo opraviti sami. Kakor delujemo v posojilnicah in kmetom sami posredujemo po močeh potrebnega kredita, tako je treba, da delujemo tudi pri prodajanju pridelkov, pri nakupovanju blaga, pri prodajanju živine in svinj, pri pospeševanju kmečke produkcije sploh.

Kmetje bojo dobili svoje stanovske zastopnike, ali po stanovih se bojo organizirali tudi drugi: uradniki, delavci, trgovci, tovarnarji. V stari dobi je imel kmet svoje poslance, ki so v državnem in deželnem zboru naleteli takoj na poslance drugih stanov. Zdaj bo naletel kmečki stan na druge stanovce. Stanovska organizacija nam ne zadostuje, če med ljudstvom ne bo praktičnega dela. Naprej se bo moral kmet boriti za cene svojih pridelkov in naprej bo naletel na mestno ljudstvo, ki hoče poceni kruha in mesa, tisto ljudstvo, ki se peha za groš pri jajcu.

Kmečke zahteve so skrajno skromne: kmet ne zahteva določene plače, ne zahteva osem- ali šesturnega delovnega dne, ne zahteva penzije za starost, ne zahteva, da ga vzdržuje država, le tisto mora zahtevati, da se mu pusti, kar potrebuje za življenje, da se mu v življenskem boju pomaga kakor drugim z državno pomočjo: n. pr. da se mu pusti domačo živino spravljati na Dunaj. In tisto ne sme biti, da bo vlemesto dobivalo živila iz inozemstva, ker so tam cenejša, bremena pa bi se nalagala na domačega kmeta; blagovne cene bi se navijale proti domačemu človeku, da bo tista tovarna svoje blago ceneje prodajala v inozemstvu. Predno je uveljavil Dollfuss stanovsko misel, so si stali nasproti delavci in delodajalci, v bodoče se lahko prične huda borba med producenti in konzumenti (Pistor).

V gospodarski borbi za kmeta in razvoj kmečkega gospodarstva zadrug ne moremo pogrešati, tudi v bodoče ne, ko bomo imeli svoj stan v državi izredno zastopan. Pistor opozarja, da bojo nekateri rekli: „Vsaj imamo zadrage in trudile so

PODLISTEK

Ksaver Meško:

Na Poljani.

(55. nadaljevanje.)

Tako je stal mladi duhovnik sredi fare — svetilnik, postavljen na goro, in je svetil daleč na okrog. A tudi ogreval je s svojo svetlobo, oživljal je s svojo lučjo, s svojim življenjem, posvečenim povsem izročeni mu dušam.

K njemu je zašel Ivan šestokrat, češče še nego drugi razen pota Florijana, ki je bil najgorečnejši apočtol načrtov župnikovih in je preživel skoro ves prosti čas ali v župnišču ali na Dolini ali pri Lojzetu v kovačnici. Na vse te ga je vezalo dvoje: poznali so tujino in ljubili so knjigo. Ker dasi je postal Ivan res sluga zemlje, ni vzrasel v njo tako globoko, da bi mu umrl povsem spomin na nekdanja leta. In ona ga ni prerasla tako s plevelom, da bi ne gledal na nič drugega nego na grudo pred sabo in pod seboj in bi se ne brigal za nič nego za njo.

In bilo je dobro za Ivana, da je zahajal pogostoma v župnišče. Zakaj vsakokrat se je vračal iz njega bogatejši, mirnejši, močnejši. Ker mladi duhovnik je bil sam duševno bogat in je imel kaj dati in je dajal in delil rad. Bil ni izmed onih, katerim je alfa in omega: jaz, jaz! Izmed onih je bil, ki jim je vse: Bog, ljudstvo, domovina! Ni bil izmed onih, ki hočejo le časti in slave in bučečih hosan, a se branijo križa, ki bi ga naj nosili za narod, prvi pred vsem ljudstvom, v zgled mu in v veliko tolažbo. Izmed onih je bil, ki se ne bojijo in se ne branijo trpljenja, kakor se ga ni branil veliki duhovnik Kristus Gospod. In iz tega je

izvirala moč njegove osebnosti, blagoslov njegovih besed in dela njegovega.

Tako so pomagali Ivanu mati, knjige in blaga srca, da mu ni klonila duša povsem in mu ni otela in se mu izsušila ob težkih dneh. Ljubezen je dajala nove moči, ljubezen mu je gladila grapavo, kamenitopot, ljubezen mu je pomagala nositi križ življenja, in resnično, z večjo iskrenostjo in radostjo, nego ga je pomagal nositi ob žalostnem dnevu Simon iz Cerene...

***

Tako so hitela leta.

A glej, kakšne so bile skrite sanjarije, ki so se budile v srcu Ivanovem ob tihih večerih, v naglo bežečih nočeh, celo sredi dela ob vročih dnevih? Kam so zablodile misli nenadoma, kam je hrepenelo s tako bolno sladkim koprnjenjem češče in češče srce, vse nemirno do zadnjih globočin? In glej, kaj je povesila onstran ceste, na Trati, pogostoma roke sredi dela Vilma in je zasanjarila istotako bolno sladke sanje? V cvetoči, krasni devi sta se razveteli s Tinko v treh letih, ki sta jih preživeli, Vilma od štirinajstega do sedemnajstega, Tinka od trinajstega do šestnajstega leta, pri teti v mestu. Zdaj sta bili spet doma, v ponos in v upanje ponosnemu, a vendar že precej ponižanemu domu. Najlepše, najdragocenejše, kar je imel zdaj dom med topoli, sta bila ta bisera.

Ko je delala sama v sobi, šivala, vezala in pletla, včasih tudi v navzočnosti sestrini, so omahnile Vilmi nenadoma roke z delom. Zastrmela je skozi okno, čez dvorišče in preko ceste na Dolino. In glej, kaj ji je zasevalo tako čudovito hrepeneče krasno deviško oko, kaj ji je zadrhtel viden nemir na cvetočih licih, in čemu se ji je izvil poltalen vzdih iz burno se dvigajočih prsi? In kaj je nagnila kodravo glavo povsem k oknu in je pritisnila

vroče čelo na steklo? Nemara je upala, da se umiri tako in si upokoji srca nemir in drhteče koprnjenje?

In ko je brala včasih, če jo je utrudilo že delo, in si je hotela malo odpočiti in se razvedriti, knjige, ki jih je dobivala od Ivana — njegova lastnina deloma, deloma izposojena od župnika — kaj se ji je orosilo oko nenadoma sredi branja in je povesila glavo na knjigo in je vzdihnila iz srca globočine? Začutila se je v takih hipih srečno in blaženo, da bi zaihtela od sreče in bi plakala ves dan, in nesrečno, trpečo in obupano, da bi legla v grob in bi se ne marala zdramiti vso večnost več, ali le ob dnevu, ko bi ne bilo več nikake zapreke srca hrepenenju, nikake ovire več vročim željam, ob dnevu, ki bi se izpolnile ob njem vse lepe sanjarije, in bi se pričela nebeška radost, trajajoča od tistega dne do vekomaj.

Tako se je spočelo hrepenenje ob uri, ki nista vedela za njo, porodilo se je ob dnevu določenem jima od vekomaj. In raslo je in je postajalo od dne do dne večje, od dne do dne močnejše. In od dne do dne je bilo hujše trpljenje; ker ob uri, ki se rodi ob nji ljubezen, se rodi tudi trpljenje.

A na Trti so bili pazni. Oče, zlovoljen bolj in bolj, obupajoč že nad rešitvijo doma, posebno od poroke Petrove sem, udajoč se iz obupa pijači, je računal v pijanosti in v treznih trenutkih, da opomore morda še Trtati, če bogato omoži hčeri. Dobil bi novih zvez; dvignilo bi se zaupanje v njegovo moč in bogastvo. Zato je pazil in čuval. Pazil in čul je tudi Peter. Ne iz ljubezni, iz nasprotstva do sester, ki sta mu bili s vojim življenjem vedno očitane, naravnost iz sovraštva do Ivana, ki ga ni maral že izza mladih dni, kakor Železnik ne očeta Ivanovega.

(Dalje sledi.)

se, ali kmeta niso obvarovale današnje krize." Pistor sodi: „Te zadruga so bile samostojna podjetja in so imele v prvi vrsti svoj dobiček v obeh, delovale so, da se najde kaj dobička.“ Nekaj resnice je na tem, ali v obče ni tako. Zadruga mora svoje ljudi plačati, mora kriti morebitne izgube, mora plačevati obresti kapitala, ki je bil v obratu. Če je v Sinči vesi ležalo 20 do 30 vagonov žita, ki se usuši in izgublja teže, se mora nekaj zaslužiti, ako hoče zadruga obstati. Tisto pa je res, da je bila zadruga podjetnik zase in je delala na svoj lastni riziko, da je vzela naše vsakatero nevarnost in izgubo. Zadruga je morala skrbeti za prometni kapital. Dobilo se ga je pred vojsko brez posebne težave, ali obrestovati ga je bilo treba in izkušnja nas je potem učila, da zaslužek požrejo obresti. Ko so se te poravnale, je čistega dobička le malokaj ostalo, ali pa se je prikazal že primanjkljaj, ki se je moral od drugod kriti. Tisti primanjkljaj ni bil hud, dokler se je previdno in varčno poslovalo in ni bilo izgub. Takoj se je videlo, da zadruga ne zamore ljudem nuditi višjih cen kakor trgovec. Trgovci so bili na mestu in so se hoteli držati. Tekmovali so s zadrugo in zadruga z njimi, tako ni bilo videti dobička. Izprva smo mislili, da bo mogoče po letnem obračunu članom kaj doplačati za blago. Videli smo, da tisto ni mogoče. Ljudje nam tega niso zamerili, vedoči, da so bile cene naprej slabe in da bi bile dosti slabše, če bi zadruga ne bilo na mestu. Potem se je borila zadruga z teškočami, ki jih trgovec ni imel. Da tisto ni bilo pri nas samo, marveč vsepovsod, nam pove v svoji knjigi Pistor, češ, da „naši kmetje ne drže discipline, da dovažajo v zadrugo zadnje žito in da tisto pripeljejo v zadrugo, kar se težko prodaja. Drugo pa, kar se lahko spravi v denar, skušajo na svojo roko prodati.“

Tako hudo, kakor Pistor trdi, pri nas ni bilo, ali nekaj resnice je na tem. Proti slabemu blagu se zadruga lahko varuje, treba je, da so uslužbenci pozorni. Ali naš okraj je prihajal z raznimi pridelki. Pšenica, rž se vedno proda. Ovsu se zadruga ni tako lahko znebila. Potem pa se je dovažalo veliko leče, to je bila že loterija in še večja loterija je deteljno seme. Kaj, ko ti blago obleži in izgubi vrednosti in cene, obleži ti leto dni in vsaki dan ti je izguba? Pred vojsko še se je mislilo na izpopolnitev združne misli tako, da bi bilo združništvo obvezno in da bi se kmet obvezal vse, kar pridelal, voziti v zadrugo, vse prodajati po zadruzi. Danes vse bolj razumemo in vemo, da je treba v življenju neke prostosti, da ni nič prida, če se vse reglementira. Zadrugam bi se tako naložilo breme, ki ga nosi lahko kedo drugi, in kmetu bi se ne pomagalo s tem nič, da nasprotno: ako se zadruga dobro trgovski ne vodi, bo privatni trgovec boljše plačeval. Tako tedaj danes sodimo, da se je staro obratovanje preživelo. Težko bi bilo delo prevreči, ko bi ne bili imeli s poslovanjem znano nesrečo. Ta nesreča nam je vzela prometni kapital in nas vrže v novo strugo, nas prisili, da se združnega dela lotimo v drugi obliki. (Konec prihodnjic.)

DOMAČE NOVICE

„Deutsch ist unser Dravestrand.“ Povodom obletnih proslav glasovanja so se po številnih krajih naše Podjune pojavili zeleni letaki. Na njih je bila natisnjena pesem, katere ena kitica se doslovno glasi: „Hudič preklet, er kriegt uns net, denn deutsch ist unser Dravestrand und deutsch bleibt unser Kärntner Land, lieb Heimatland.“ Razun pesmi ni bila na letaku označena ne tiskarna in tudi ne odgovorna oseba, kar znači, da imamo opraviti z organizacijo, ki se vsled nepostavnega svojega delovanja ne upa na dan. Morda se okoli nje razjasni ob prihodnjem podobnem pamfletu.

K doblaveškim izgredom g. Taurerja piše „Kärntner Tagblatt“: Pred zborovanjem je bilo čuti klice: Proč s črnimi! Proč s Sturmscharen! Izgredi so tako groteskni in nezaslišani, da mora priti do vsestranske razjasnitve. V izpadih proti Slovincem je sistem in dobro vemo, proti komu je ta sistem obrnjen in kako ga je razumeti. Tudi to mora biti razčiščen. V interesu narodnega pomirjenja, katero želi vsak odkrit Korošec, je treba konca tovrstnih metod nacionalne politike. O sodelovanju domovini — in državizvestih Slovincem sme odločevati samo vlada in dež. vodstvo fronte. Zakaj splošna obdolžitve, naj g. Taurer dove dokaze in navede imena!

Rovarjenje komunistov. Že dalje časa sem je opaziti, da posveča neka skrita komunistična centrala našemu ozemlju precejšnjo pozornost. Svoje-

Le ti zavitki

vsebujejo pristno Kathreinerjevo Kneipp-sladno kavo. — Odprtega Kathreinerja ne dobite. Kdor želi kavno pijačo najvišje kakovosti, z brezprimerno aromo in izvrstnim kavnim okusom, naj zahteva zavitke s Kneippovo sliko, 73

pravi sladni mojster Waldmann tvrdke

Kathreiner

časno so našli v Podjuni raztresenega propagandnega komunističnega materijala, zadnje tedne pa postaja rovarjenje očito tudi po nekaterih krajih Roža. Tako so raztrosili neznanci po Šentjakobu mnogo letakov, v katerih pozivajo kmete in delavce Roža v boj proti „tujim usiljivcem“. Spretno se pri tem svojem temnem delu poslužujejo ljudske nevolje in jo hočejo napeljavati na svoje mline. Zapeljivim komunističnim vabam ljudje ne nasedajo, ker so o ciljih komunizma in še o resničnem njegovem delovanju v deželah, kjer je prišel do moči, dobro poučeni. S svoje strani storijo naše narodne organizacije vse, da razkrijejo ozadje komunistične propagande in njenih ciljev. Dežela in država pa imata priliko s svoje strani, da dobro in izdatno podpreta krščansko in narodno vzgojo našega ljudstva, s čemer bo odstranjena zadnja možnost delovanja temnih sil.

Opomine razpošilja uprava našega lista vsem dolžnim naročnikom. Naj niso nikomur v nadležnost, marveč poziv k disciplini napram manjšinskem glasilu.

Velika vas. (Ženitovanje.) Ferjančev Pavlejški iz Podgrada (obiskovalci Golice ga poznajo kot vselega pastirja na Kvadju) je vzel gostilnico pri Bošteljcu v najem; vzel je pa tudi žavberno natakario gostilnice in jo pripeljal kot svojo bodočo ženo pred oltar. Fantovski moški zbor je svojemu zvestemu članu prepeval na ženitovanju vesele narodne in umetne pesmi. Obenem ž njim je obhajala tudi njegova sestrična, Korpnikova Katica iz Velike vasi ženitovanje. Pavlejški in Urški, Jozeju in Katici srečno pot skozi zakonsko življenje!

Razno iz Globasnice. Gospodinski tečaj imamo pri Šoštarju. Trinajst deklet se vrti okoli kuhinje pod vodstvom gdčne Hartmanove in se vadi vztrajno in marljivo v umetnosti dobre gospodinje. Tečajnicam obilo uspeha, na zaključno prireditve pa nas povabite! — Živahni so naši društveniki. V nedeljo 3. t. m. so imeli že drugo prireditve. Uprizarjali so na odru „Tihotapce“. Občinstvo je dvorano napolnilo do zadnjega kotečka. Ugajala sta posebno tihotapca in Tekmec, pa tudi ostale vloge so bile v prav dobrih rokah. — Pred kratkim smo se poslovili od Križnikovega očeta iz Male vasi. Rajni je bil dober krščanski in slovenski mož. Dolga leta je opravljal službo organista v Globasnici in na to v Štebnu. Na grobu so mu govorili v slovo č. župnik pretresljive besede, pevci pa so zapeli nekdanjemu svojemu pevovodji ganljive žalostinke. Žalujoči ženi in otrokom naše iskreno sožalje! Očetu pa večni mir!

Skočidol—Podravlje. (Razno.) V minulem mesecu so umrle tu te-le osebe: Marija Marinič, užitkarica v Dolah, prednica desetega venca bratovščine svete Uršule, stara 71 let, Janez Sturm, vpojojen železničar in umen sadjar v Vernbergu, Mohorjan, star 63 let, polletni otrok Trezika Lesjak iz Nove vasi, in koncem meseca Barbara Vospernik v Podravljah, mati 8 že doraslih otrok, stara šele 60 let. Udeležba pri pogrebih je bila obilna.

N. v m. p. — Dne 24. vinotoka je knezoškof dr. Adam Heftler blagoslovil novi misijonski samostan v Vernbergu. Sestre-misijonarke so ga slovesno sprejele in nato v slavnostni dvorani pozdravile. Istočasno so obhajale tudi 50letnico obstoja te misijonske kongregacije. — V tem samostanu se bo vršil od 2. prosinca 1936 do konca sušca 1936 gospodinski tečaj. Udeleženkam je plačati za polno oskrbo in stanovanje v samostanu mesečno 45 S. Dovoljeno je končati tečaj tudi že po 6 tednih. — Pokopališča v Skočidolu in v Podravljah so verniki tudi letos kakor vsako leto na dan spomina vernih duš ozaljšali z mnogimi cveticami, vencami in svečkami. Tudi udeležba pri božjih službah in večernih pobožnostih je bila obilna. — Urarska tvrdka Karel Liebing, Dunaj, je postavila v tednu pred sisvetni v skočidolskem stolpu novo stolpno uro, ki se razteza skozi pet nadstropij stolpa. Stane 2000 S. — Požarna bramba je naredila k že prej postavljenim nabiralnikom v Podravljah in v Novi vesi nov vodni nabiralnik v Vernbergu. — Državno cesto Vernberg—Suha bodo zdaj in spomladi malo premaknili in zravnavali.

Pogreb Dobrovnikovega očeta v Škocijanu. Dne 5. t. m. je preminul na težki bolezni Janez Mochor, pd. Dobrovnik v Srejah. K Očetu se je vrnil mož vzornega značaja, vzor zvestobe Cerkvi in narodu. Nad 30 let je gospodaril rajni Dobrovnik na svojem domu, skrbno je vzgojil 3 sinove in 1 hčerko. Eden njegovih sinov študira v celovškem bogoslovju. Zadnje poti priljubljenega sosedu so se udeležili možje domala vse fare. Cerkveni pevci so mu zapeli na domu in grobu lepe žalostinke. Pogrebni sprevod so vodili 4 duhovniki: mil. prošt in kaplan iz Dobrle vasi, č. Kuchling in domači g. župnik. Slednji so v poslovilnem govoru naslikali korenitost in značajnost rajnega Dobrovnika, ki je bil velik prijatelj in dobrotnik svoje farne cerkve in je nad 16 let opravljal službo cerkvenega ključarja, ki je toplo ljubil svoj narod, skrbel vestno za svojo družino in bil usmiljenega srca do ubogih. Naj dragi Dobrovnikov oče počiva v Bogu, njegovim pa naše toplo sočutje!

Šteben pri Globasnici. Bela žena nam je pobrala dve stari slovenski korenini. Zapustil nas je Dobrovnikov Hanejški, star 70 let. Bil je v prejšnjih letih član našega izobr. društva, dolga leta cerkveni pevec, služboval je v raznih župniščih v okolici in tudi v Rožu. Priden je bil pri delu, ljubil je slovenske liste in knjige. — Za njim smo izročili materizemlji Kusmovega Hanejški. Bil je strokovnjak v kritju streh s slamo in je svoje dni prerajžal celo deželo. Rajnima so zapeli pevci v slovo. N. p. v m.

Sveče. Na vernih duš dan smo pokopali Ucarjevo staro mamo, ki je dosegla starost 69 let. Rajna je bila dobra gospodinja in je vse otroke vzgojila v krščansko-narodnem duhu. Eden njenih sinov je učitelj v Mariboru, nastarejši pa je padel v vojni. Njen pogreb je bil lep, domači pevci so ji zapeli doma in ob grobu žalostinke. G. župnik so govorili o njeni veliki materinski ljubezni. Naj rajnka mati počiva v miru, Ucarjevimi naše globoko sožalje!

Blaznikova „Velika Pratika“ za leto 1936 je izšla in se dobiva pri založniku, tiskarni J. Blasnikova nasl., Ljubljana, Breg 10, in v vseh večjih trgovinah. Ta naš najstarejši slovenski ljudski koledar je res praktičen in zanimiv. Zato ga hoče imeti leto za letom vsaka slovenska družina. Letos mu je dodana še večbarvna reprodukcija lepe slike „Poklon Modrih“.

Drobiž. V poletju 1936 namerava celovška občina ob Vrbskem jezeru večje slavnostne prireditve, da privabi tujece. — Po uradnih podatkih znašajo izredni stroški države za vzdrževanje reda in miru v lanskem februarju in juliju skupno 69.5 milijona šilingov. — Zilsko dolino in Lokavo je posetil nadvojvoda Gottfried. — Velikovški trg v Celovcu je po sklepu mestne občine prekrščen v „Conrad v. Hötendorferplatz“. — Schulverein Südmark namerava tudi v letošnjem božiču obdarovati ubožne otroke naših šol. Lani je bilo baje obdarjenih 13.400 otrok našega ozemlja. Manj je v darovih ljubezni ko temnega cilja, da pokupijo mlade duše. — V Celovcu sta se poročila tov. delavec Jožef Ogris in Jožefina Dovjak, oba iz Kaple na Dravi. — Zločinca, ki je svoječasno umoril v dunajskem brzovlaku rumunsko ravnateljico Farcasanu in jo nato vrgel skozi okno, so prijeli. Morilec, 22letni dijak Strasser, dejanje priznava. — V pokoj je stopil tinjski nadučitelj Kulnig. Služboval je 36 let. — V avgustu l. l. je bil v Celovcu umorjen pekovski pomočnik Writz. Sedaj so našli

sled morilcev: zaprta sta njegova žena in njen ljubimec Sturm. Izročena sta prejemu sodišču. — Na Dunaju je nenadoma umrl koroški poslanec Fritz Pregl, zastopnik kmetijskega delavstva. — V poletju bo Celovec križišče petih zračnih prometnih zvez: na Dunaj, Sušak, Benetke, Budapešto in Solnograd.

NAŠA PROSVETA

Fantje-prosvetaši! Prosvetna centrala Vas kliče na 4. voditeljski tečaj, ki se vrši v dneh 26. in 27. novembra v Celovcu. Predavanja tega tečaja gredo v osrčje naše prosvete. V skupni fantovski družini bomo skušali izdelati jasno sliko podrobnega našega kulturnega delovanja v vseh naših župnijah. Zvečer pa se vršita pestri fantovski prireditvi v razvedrilo. Za prenočišče in hrano je poskrbljeno, skupni tozadevni stroški znašajo za tečajnika okoli 4 šil. Odzovite se vabilu na tečaj vsi, tudi odtam, kjer še nimamo prosvetne organizacije!

28. novembra se vrši v Celovcu v običajnem prostoru občni zbor Slovenske prosvetne zveze. Začetek točno ob 10. uri dop. Na sporedu dvoje aktualnih predavanj, tajniško in blagajniško poročilo ter slučajnosti. Po zvezinih pravilih mora biti vsako društvo zastopano vsaj po dveh članih, vabimo pa tudi ostale prijatelje naše prosvete. Osrednji odbor.

Borovlje. Društvo slov. diletantov uprizoni v nedeljo 24. nov. dvodejansko „Trije klovn“ ob 3. uri pop. pri Cingelcu na Trati. Veseloigra je prvič na Koroškem. Po igri pevski koncert, na katerem sodeluje društveni moški in mešani zbor. Vrši se ob vsakem vremenu. Vabi odbor.

Lipa nad Vrbo. (Igra.) V nedeljo 17. t. m. priredi izobr. društvo v Logi vesi v župnijski dvorani v Lipi veseloigro „Svojejavček“. Začetek ob pol 3. uri pop. Med odmori petje. Pridite na prireditev!

Koncert v Svečah. „Kočna“ je priredila 3. novembra pri Adamu pevski koncert, na katerem so nastopili sveški moški, mešani in dekljski zbor v lepih narodnih in umetnih pesmih. Posetili so prireditev tudi pevci iz Borovelj in odpeli par svojih pesmi. Občinstvo je petje spremljalo z velikim zanimanjem in nagradilo vrle pevce in pevke z zaslužnim avplavzom. S tem je „Kočna“ otvorila letošnjo sezono in se bo odslej še večkrat javila tudi v našem listu s poročili o svojem delovanju.

GOSPODARSKI VESTNIK

Krmljenje živine pozimi. V zimskem času imamo največ prilike, da ravnamo s svojo živino, kakor ji najbolj ugaja. Za molzno goved priporočajo strokovnjaki dvakratno krmljenje, ker ima žival tako več miru za prežvekovanje in več časa za ležanje. Najbolje krmimo od 6. do 9. ure zjutraj in od 3. do 6. ure popoldne. Krmiti moramo vsekar v enakih presledkih. Navada, da se krma nankrat zmeče v jasli, je napačna. Pokladati moramo v več potih. Če dajemo različna krmila, skrbimo za pravi red pri pokladanju. Suha krma mora naprej, da jo živina dobro oslini in bolje prebavi. Močna krmila primešajmo suhi rezanici, da se bolje uporabijo. Po suhi krmi redno napajajmo. Korenje, peso in drugo pokladamo po napajanju. Tako pride več moče v želodec, kar je za molzno živino predvsem važno. Nazadnje dajmo govedi še nekoliko suhe krme ali slame. Živalim diši nazadnje ta grizljaj kakor ljudem košček kruha po jedi.

Krmljenje kokoši v zimi. Če kokoši pravilno krmimo, nesejo tudi pozimi. Krma mora biti predvsem beljakovinska. Če nimamo na razpolago umetne mesne moke, velja tudi živalska kri, katere imamo ob jesenskih kolinah dovolj na razpolago. Pokladamo jo kokošim pomešano z otrobi ali zmljetimi kostmi. Priporočajo mešanico 30—40 g kuhane ali surove krvi, 10—15 g pšeničnih otrobov, 10 g kuhanega krompirja in 15 g zrna. V spremembo se lahko krmijo tudi drugi mesni odpadki sveži ali dobro prekuhani. Zelene krme nesne kokoši ne smejo tudi ne v zimi pogrešati. V kokošnjaku n. pr. pritrđimo na žico kako peso. Če dajemo kokošim od časa do časa posnetega mleka, jih ubranimo difterije. Priporočljivo bi bilo, če bi si gospodinje več domov skupno nabavile stroje za zmletjev kosti, ki so izborna kokošja piča.

S sežiganjem izgubijo kosti veliko hranilne vrednosti.

Poglejmo še v sadovnike. Jesen je sadjarjeva glavna sezona. Pravi sadjar ima že pripravljen točen načrt, kako bo zasajal mlada drevesca po sortah in vrstah, da bo pozneje tem lažje sadje spravljaj in prodajal. Pri sajenju ne štedimo z gnojem, in ne bojmo se, če obrnemo nekoliko več travniške ruše pri kopanju jame za saditev drevesca. Mlada drevesca dobro zavarujmo pred divjačino. Dober sadjar tudi ne bo prezrl malih svojih pomagačev, ki morajo v zimi stradati in prezebiti: ptičev. Teh drobnih delavcev ne znamo še zadostno ceniti v našem sadjarstvu. Ena sama mala seničica poje na dan gosonic in drugega mrčesa za enkratno svojo težo. Proti cvetožeru, ki je lani uničil toliko cvetja, imamo n. pr. eno samo najuspešnejše sredstvo: naše ptičke. Seve jim moramo pomagati s tem, da odstranimo v jeseni vse, koder bi mogli zajedavci prezimiti: slamnate ograje in vezi, nesnažno in mahovnato drevje, odmrta skorja, suhe preluknjane veje itd. Sonce in zrak morata imeti dostop do debela in zdravih vej, ker sta najboljša zdravnik proti boleznim tudi pri drevju. Suhe veje odstranimo, mah in nesnago ostrgajmo, poškopimo drevje z razredčenim apnom, v katerega smo dodali nekoliko čilskega solitra in nekaj steklene vode (Glaswasser). Debla namažimo z gostejšim apnenim beležem, kateremu so primešali kravjaka in sadnega karboleja. Luknje in votline na drevju previdno obrežimo in razkužimo in zacementirajmo. Sadjar naj je dober in pravičen sodnik pri nerodovitnem drevju. Drevje, ki je samo vzrok nerodovitnosti, spada z vrta, koder pa so krive druge prilike, je treba od pomoči. Drevju, ki je obilno rodilo, postrežimo z dobrim gnojenjem in snaženjem. Okoli krone izkopljemo jarke v obliki zvezde, kakor rastejo glavne veje, in vanje nasujemo komposta ter spet zadelamo. Travno rušo obrnimo, da travne korenice ne pojedjo tečne hrane. Če pa smo gnojili lani, napravimo letos z železnim kolom luknjice v zemljo in jih zalijemo z gnojico. Cepičev si dober sadjar oskrbi že v zimi, ko so suhi in nesočni. Drevje, objedeno od voluharja, skrbno okopljemo in pripravimo drevesni kolobar ter v njem zastupimo tega sovražnika našega drevja. Drevju, kateremu odmirajo vsakoletno poganjki in se izceja nekakšna smola, moremo pomagati samo v njegovi mladosti s tem, da nasujemo nove prsti in ga nekoliko višje zasadimo. — Dobro urejen in skrbno negovan sadovnjak je velike koristi. Zato izrabimo vsak prazen prostor po travnikih, ob njivah, cestah, ob poslopju i. dr. Domačim sadkosnedežem ustrezemo, če zasadimo pri domu nekaj prigradnih jabolk ali hrušk in še kako črešnjo ali podobno. Drevesca kupujmo samo od dobrih sadjarjev. Sadimo čim manj različnih sort, ker se mešanica le težko proda. Vse to pomeni za sadjarja le pičel izdatek, po letih pa je njegov trud obilo poplačan.

Praktičen sadjar.

Beljaški trg minulega tedna. Zelje 30—40, karfiol 1.20, kolerabe 60, rumena repa 40, bela 20, pesa 40, solata v glavicah 10, endivija 15, izluščen grah 80, izluščen bob 80—90, čebula 40, knoblavh 2.00, paradižniki 60, špinača 60, jed. buče 30, hren 1.80, peteršilj 80, pozni krompir 15, kislo zelje 60, kisl. repa 40, namizna jabolka 50, namizne hruške 1.00, navadna jabolka ali hruške 30—40 g, goveje meso 1.60—2.60, telečje 1.80—2.40, svinjsko meso 2.00—2.60, ovčje 1.60—2.00, prekajeno 2.40—3.60, orehi 1.20, suha jabolka 1.40, suhe hruške 1.20, suhe češplje 1.40, sirovo maslo 3.80, strd 4.50, pitane kokoši 2.80, kapuni 4.00, stare kokoši 2.60, race 3.30, gosi 3.00 vložena jajca 10, sveža 15 g za komad. — **Vellkovški žitni trg:** pšenica 38—39, rž 29—30, oves 23—24, proso 23, ječmen 25—26, ajda 25—26, krompir 8—9 g za kg.

ZANIMIVOSTI

Koliko prebivalstva šteje Rusija? Zadnji uradni podatki o številkah sovjetskega prebivalstva so iz leta 1934. Kažejo, da je v desetletju prebivalstvo Rusije narastlo za 25 milijonov duš, samo v zadnjem letu pa za celih 5 milijonov. Če je samo polovica tega števila resnična, potem je Rusija tudi danes še po številu porodov prvi narod v Evropi. To vsekar je za umirajočo zahodno Evropo resno svarilo.

Ubogí sovjetski otroci. Leta 1934 je bilo po sovjetskih poročilih vloženi nič manj ko 200.000

tožb proti zanikernim očetom, ki se niso brigali za svoje otroke. Zato je vlada bila prisiljena, da je izdala zakon, po katerem bo kaznovan vsak oče, ki se hoče odtegniti svojim dolžnostim napram otrokom, z zaporom. Policija pa je dobila nalog, da mora na zahtevo zapuščenih žen loviti njihove može. Odslej bodo v potne liste zaznamovali število otrok in tudi ločitve zakonov. Končno imajo prosvetni uradi nalog, naj skrbijo za to, da bodo očetje boljše vršili svojo očetovsko dolžnost. Vse te odredbe kažejo, da zijajo med sovjeti težke rane razdrapanega družinskega življenja in da se novi mogotci doslej še ne upajo zdraviti korenino bolezní tako, da zopet upostavijo temelj zdravega družabnega življenja — družino.

Otroci so zgradili železnico. V kavkaškem mestu Tiflisu obratuje železnica, katero so zgradili otroci. V prostih šolskih urah je delalo 500 otrok dolge mesece, da so zgradili železnico, katere tir ima širino 75 cm in je dolg pol kilometra. Železnica ima malo lokomotivo, ki povsem enači veliki, in tri vozove. Pred tremi meseci se je vršila ob velikanskem navdušenju otrok in tifliškega prebivalstva svečana otvoritev. Doslej je železnica že „odpravila“ 65.000 oseb. Sedaj jo nameravajo šolarji podaljšati za cel kilometer in zgraditi k dvema kolodvoroma še tretjega. Državna železniška uprava jim je stavila ves material na razpolago. Sovjetski listi poročajo, da je deputacija tifliških šolarjev nedavno posetila prometnega komisarja v Moskvi, ki se je za njihovo zgradbo vrlo zanimal. Mala železnica ima pri vsem še prednost, da se na njej med vožnjo še ni zgodila nobena nesreča.

Prvi kino v Abesiniji. V mestu Adua, katero so Italijani pred tedni zasedli, so nedavno predvajali predstavo v kinematografu. Došla je velika množica ljudi. Filmu so se neznansko smejali, dasi vodstvo ne ve, zakaj. Velikaši in mogotci so se silno prestrašili, ko so se prve osebe prikazale na platnu; mislili so, da so prikazni mrtvih oseb. Dolgo so jih morali miriti. Abesinci v italijanski vojni službi pa so bili navdušeni, ko je film predvajal povodne, kopne in letalske vojaške vaje. H koncu se je na platnu pojavil Mussolini v prizoru, ko na trgu v Benetkah nagovori v bojevitih besedah svoje črne srajce.

Slikarji, katere občuduje svet. V Ljubljani je nedavno razstavljal svoje slike mož brez rok. S svojo vztrajnostjo se je privadil slikanju z nogo. Pri tem njegove slike v ničemer ne zaostajajo za umetnimi drugih, normalnih slikarjev. Mož je vzbujal s svojimi deli in svojim delom veliko pozornost. — Na Dunaju pa se je minuli teden vršila otvoritev slikarske razstave šestnajstletne Tiroлке Rosvite Bitterlich. Otvoritve se je udeležil tudi zvezni kancler, ki je uvodno dejal: „Z hvaležnostjo vzamemo na znanje, da gre danes za otroka in za dom, ki je čuval njegovo nadarjenost. Roko v roki s tem otrokom se hočemo zahvaliti za ta čudež, kajti čudež je milost.“ Razstave mlade slikarice so posetili številni meščani.

Iščem na večjem posestvu službo hlapca. Vstop mogoč takoj in vsakega dela vaju. — Naslov: Schwager Valentin, Loga ves 9, p. Velden am Wörthersee. 79

Iščem dobrega kovaškega mojstra, ki vzame poštenega fanta kot vajenca. Naslov v upravi lista. 77

Zahvala.

Vsem, ki ste izkazali mojemu dobremu možu in našemu očetu, gospodu

Janezu Mohor,

p. d. Dobrovniku v Srejah

zadnjo čast, velja naša zahvala. Posebno zahvalo izrekamo č. župniku Poljancu za poslovilne besede, mil. g. proštu in č. kaplanu iz Dobrle vesi, č. župniku Kuchlingu, cerkvenim pevcem za žalostinke, vsem znancem in sorodnikom za mnogoštevilno cvetje in vence ter za pobožne molitve.

Blagopokojni je zaspal v torek dne 5. novembra 1935 po dolgotrajni mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče. Priporočamo ga v molitev in blag spomin!

V Srejah, v novembru 1935.

78 **Žalujoča žena, sinovi in hčerka.**